

Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie

Reactie consultatie Implementatiewet vierde anti-witwasrichtlijn

ALGEMEEN

- 1.1 In de Implementatiewet vierde anti-witwasrichtlijn ('Implementatiewet') worden wijzigingen van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme ("WWFT") op diverse punten gedelegeerd naar ministeriële regelingen en algemene maatregelen van bestuur. De KNB vindt dat belangrijke definities zoals die van UBO en PEP in de wet moeten worden opgenomen. Indien en voor zover dit niet mogelijk is verzoeken wij u voor de totstandkoming van de gedelegeerde wetgeving zgn. voorhangprocedures te volgen om parlementair debat hierover mogelijk te maken.
- 1.2 De instelling van het UBO-register zal door middel van een afzonderlijk wetsvoorstel gebeuren dat op een later moment zal worden geconsulteerd. De KNB gaat ervan uit dat eventuele opmerkingen als gevolg van de samenhang tussen beide afzonderlijke wetsvoorstellen gemaakt kunnen worden in het kader van de consultatie over het wetsvoorstel ter implementatie van het UBO-register.
- 1.3 **Artikelsgewijs commentaar**
 - 1.3.1 Het UBO-begrip en het PEP-begrip en de met het PEP-begrip samenhangende definities van een aantal wettelijke begrippen zoals familielid van een PEP en naast geassocieerde van een PEP en daarmee het wettelijk toepassingsbereik worden nader uitgewerkt in gedelegeerde regelgeving (art. 1 WWFT). Uitwerking van het UBO-begrip vindt plaats per rechtspersoon, personenvennootschap of juridische constructie (zoals een fonds voor gemene rekening) bij algemene maatregel van bestuur (p. 9 MvT). Door delegatie van regelgeving zijn minder parlementaire waarborgen van toepassing. Voorgesteld wordt daarom zgn. voorhangprocedures ter zake van de gedelegeerde regelgeving te hanteren zodat hierover parlementaire discussie kan plaatsvinden.
 - 1.3.2 Iedere juridische entiteit heeft verplicht een UBO. Indien een entiteit geen UBO heeft, kunnen een of meer personen behorend tot het hoger leidinggevend personeel als UBO worden aangemerkt. De formulering van de cumulatieve eis dat "geen gronden voor verdenking bestaan" is onduidelijk (p. 4 en 19 MvT). Wat wordt daarmee bedoeld? De KNB vraagt dit toe te lichten.
 - 1.3.3 De betekenis van de term "leveringskanaal" in art. 2b lid 2 WWFT is niet duidelijk. Het begrip komt uit de FATF-recommendations en komt ook voor in bijlage III bij de richtlijn, aanhef van punt 2. Een verduidelijking van dit begrip is gewenst.

- 1.3.4 Art. 2d lid 2 WWFT introduceert een onafhankelijke en effectieve compliancefunctie en art. 2d lid 4 WWFT een onafhankelijke auditfunctie. Verduidelijking van het begrip “onafhankelijk” is hier gewenst. De KNB vraagt dit toe te lichten.
- 1.3.5 De woorden “voor zover redelijkerwijs mogelijk is” uit art. 18 lid 2 van de richtlijn zijn abusievelijk niet overgenomen in art. 8 lid 3 WWFT. De KNB verzoekt deze woorden alsnog op te nemen.
- 1.3.6 Aangenomen wordt dat de begrippen “complexe en uitzonderlijk grote transacties” en “uitzonderlijke transactiepatronen” in art. 8 lid 3 WWFT uitgelegd moeten worden in de context van de aard en omvang van de gebruikelijke transacties binnen een kantoor. Er is een groot verschil in omvang en expertise tussen de verschillende instellingen die onder de WWFT vallen waardoor het niet passend zou zijn voor alle instellingen dezelfde maatstaven aan te leggen. De KNB vraagt om bevestiging op dit punt.
- 1.3.7 Onduidelijk is welke wet wordt bedoeld met “de belastingwet” in art. 13a lid 3 sub b WWFT. De KNB vraagt om verduidelijking op dit punt.
- 1.3.8 De KNB ziet niet het belang van wijziging van art. 17 lid 2: onverwijld melding in plaats van binnen de door de FIU gestelde termijn. De FIU dient een redelijke termijn te stellen voor het aanleveren van informatie.
- 1.3.9 De verhouding tussen de artikelen 20b en 2d is niet duidelijk. Een medewerker van een instelling zal vooraf moeten afstemmen met de persoon of personen die op grond van art. 2d lid 1 als verantwoordelijke(n) is of zijn aangewezen om te goeder trouw een melding te kunnen doen. De verplichtingen van art. 2d gelden niet voor instellingen zijnde natuurlijke personen die naar hun aard niet aan deze bepaling kunnen voldoen (p. 26, MvT). Betekent dit dat art. 20b alleen voor deze (kleine) instellingen is geschreven? De KNB vraagt om verduidelijking op dit punt.
- 1.3.10 Wat wordt verstaan onder “vehikels voor het aanhouden van persoonlijke activa” in bijlage III bij de richtlijn, sub 1c? Wij gaan ervan uit dat bij familiebedrijven alleen de topentiteiten waarin familieleden persoonlijke activa houden onder deze omschrijving vallen.
- 1.3.11 De lidstaten moeten bepalen met welke middelen en op welke wijze de bescherming van het beroepsgeheim, de vertrouwelijkheid en de persoonlijke levenssfeer wordt bewerkstelligd (overweging 39). De KNB vraagt zich af of het beroepsgeheim van de notaris voldoende is gewaarborgd. Op grond van het voorgestelde art. 17 lid 1 WWFT kan de FIU ten behoeve van de uitvoering van haar taak gegevens of inlichtingen vragen bij een instelling die een melding heeft gedaan of bij een instelling die naar het oordeel van de FIU beschikt over

gegevens of inlichtingen die relevant zijn voor het analyseren door de FIU van een transactie of voorgenomen transactie of van een zakelijke relatie. Van de notaris kunnen op basis van deze bepaling alleen gegevens of inlichtingen worden gevraagd ter zake van het zelfstandig onafhankelijk beroeps- of bedrijfsmatig advies geven of bijstand verlenen bij de transacties die in art. 1a lid 4 sub d WWFT worden genoemd. Uit de MvT blijkt dat met de voorgestelde wijziging van art. 17 WWFT (slechts) wordt beoogd een reeds bestaande bevoegdheid van de FIU te verduidelijken. Ter verdere verduidelijking verdient het aanbeveling in de MvT op te nemen dat op grond van art. 17 lid 1 WWFT alleen gegevens of inlichtingen kunnen worden opgevraagd over transacties die onder de WWFT vallen.

- 1.3.12 Op grond van het voorgestelde art. 33 lid 1 sub a WWFT moeten de persoonsidentificerende gegevens van de UBO vastgelegd worden. Deze bepaling heeft tot gevolg dat de identiteit van de UBO moet worden geverifieerd aan de hand van een identificatiedocument. De KNB onderschrijft het belang om de identiteit van de UBO vast te stellen maar niet het belang om de identiteit van de UBO te verifiëren aan de hand van een identificatiedocument. De UBO is geen partij bij de transactie en zal in het algemeen ook niet persoonlijk bij de uitvoering zijn betrokken. Met de UBO zal in veel gevallen, met name bij internationale transacties, ook geen persoonlijk contact mogelijk zijn. Het verifiëren van de identiteit van de UBO aan de hand van een identificatiedocument is hierdoor voor de praktijk in veel gevallen vrijwel onuitvoerbaar. De richtlijn bevat deze verplichting niet zodat er ook geen aanleiding is om deze via de Implementatiewet te introduceren.
- 1.3.13 Verondersteld wordt dat elke participant in een fonds voor gemene rekening als UBO moet worden aangemerkt. Dat lijkt een misverstand (art. 33 WWFT, MvT, p. 53, sub X). De KNB vraagt om verduidelijking op dit punt.
- 1.3.14 Wij gaan ervan uit dat het verbod in art. 34a lid 1 WWFT om cliëntgegevens te gebruiken voor andere doeleinden niet ziet op een verbod om dit voor de uitoefening van de normale werkzaamheden van de instelling te doen (voor de notaris het adviseren en verlijden van akten). De KNB vraagt om bevestiging op dit punt.
- 1.3.15 Eén van de personen die het dagelijks beleid van de instelling bepalen, beslist op grond van art. 38 lid 3 jo. art. 2d lid 1 WWFT of een cliëntrelatie wordt voortgezet. Wij nemen aan dat deze bevoegdheid intern gedelegeerd kan worden. De KNB vraagt om bevestiging op dit punt.
- 1.3.16 De KNB vraagt de boetes aan te houden die zijn opgenomen in art. 59 van de vierde anti-witwasrichtlijn. De Europese wetgever heeft bewust een eigen boetestelsel voor de WWFT aangegeven. Er lijkt geen legitieme reden om aan te sluiten bij een ander boetestelsel, zeker nu de WWFT grotendeels van

toepassing is op niet-financiële instellingen. Aansluiting bij een eventueel toekomstbestendig boetestelsel zoals aangegeven in de MvT op p. 46 is daar niet mee in lijn. Het nieuwe voorstel voor aanpassing van de anti-witwasrichtlijn van 5 juli 2016 gaat daar evenmin van uit.

- 1.3.17 In de transponeringstabel bij de MvT, p. 62, wordt aangegeven dat art. 31 lid 2 van de richtlijn wordt geïmplementeerd in art. 3 lid 3 WWFT. In art. 31 lid 2 van de richtlijn wordt verwezen naar lid 1 van die bepaling. Art. 31 lid 1 is echter niet van toepassing en lid 2 hoeft daarom niet geïmplementeerd te worden.

1.4 Inwerkingtreding

- 1.4.1 De KNB vraagt een overgangstermijn van een jaar in de Implementatiewet op te nemen om de instellingen in staat te stellen die maatregelen te treffen en systemen in werking te laten treden die nodig zijn om de nieuwe wet te kunnen naleven.
- 1.4.2 De wetgeving kan gefaseerd worden ingevoerd (art. VII Implementatiewet). Wij verzoeken u tijdig aan te geven wanneer welke artikelen zullen worden ingevoerd.
- 1.4.3 Wij verzoeken u een jaar na de inwerkingtreding van de Implementatiewet een evaluatie onder de instellingen te laten plaatsvinden.

1.5 Tot slot

- 1.5.1 Van een (slechts) beperkte toename van de administratieve lasten voor de instellingen zoals op p. 13 van de MvT wordt verondersteld, zal geen sprake zijn. Uit de Implementatiewet vloeit meer en uitgebreider onderzoek voort dan onder de huidige wet door de instellingen verricht moet worden. Er komen nieuwe nalevingskosten bij zoals de verplichting van instellingen om toe te zien op een effectieve toepassing van gedragslijnen en procedures door bijkantoren en dochterondernemingen buiten Nederland. Ook het voorzien in procedures om het werknemers mogelijk te maken een overtreding van de WWFT intern te melden (p. 15, MvT) brengt kosten met zich mee.
- 1.5.2 Voorgesteld wordt de Implementatiewet niet strenger te laten zijn dan de Richtlijn en de Implementatiewet op die punten waar dit nu wel het geval is (bijvoorbeeld verificatie van de identiteit van de UBO aan de hand van een identificatiedocument en het voorgestelde boetestelsel) aan te passen aan de Richtlijn. Dat bevordert de uniformiteit binnen de Europese Unie en voorkomt onnodige administratieve lastenverzwaring. Daarnaast is het voor de concurrentiepositie van Nederland van belang dat de Implementatiewet geen strengere eisen introduceert dan de Richtlijn.

1.5.3 De KNB hoopt dat u gezien het grote aantal wijzigingen een doorlopende tekst van de gewijzigde WWFT zal opstellen.

1.5.4 De KNB is graag bereid de genoemde punten desgewenst nader toe te lichten.

Den Haag, 15 augustus 2016